

Ластовецький М. А.

**Актуальні проблеми підготовки музикантів-фахівців
для сучасної вищої школи**

У статті розглядаються актуальні проблеми, притаманні вищим музичним закладам України на сучасному етапі підготовки високопрофесійних фахівців.

Ключові слова: атестація, наказ, спеціаліст, проблема, музична освіта.

Актуальність. Музична освіта України на даний момент переживає непростий період. Попередня традиційна модель підготовки спеціалістів даного напрямку, яка достатньо позитивно зарекомендувала себе впродовж багатьох десятиліть, зараз вимагає оновлення та реорганізації, виходячи із вимог сучасності. Нова освітня модель, великою мірою орієнтована на досвід освітніх технологій Заходу, не завжди координується з напрацюваннями, сформованими в процесі багаторічної підготовки музичних фахівців. Попри великі здобутки музичної педагогіки в минулому, тепер вони повинні адаптуватися до потреб сьогодення, виходячи із загальної концепції розвитку освіти в Україні.

Мета статті – розглянути низку проблемних моментів музичної освіти, зокрема, її вищої ланки, які виникли в останні роки і наголосити на необхідності більш виваженого підходу до її реорганізації в майбутньому.

Національна доктрина розвитку освіти України в XXI ст. визначає, що освіта „є засобом відтворення й нарощування інтелектуального, духовного потенціалу наро-

ду...” [10]. Нові умови суспільного розвитку висувають підвищені вимоги до якості освіти, її ефективності. На розвиток національної системи освіти й виховання впливають небачені в минулому обсяги суспільних еволюційних процесів, освітніх обмінів, гуманізація, гуманітаризація, демократизація, інформатизація, інноваційні (інтерактивні) моделі навчання як наслідок глобалізаційного „буму” і тотальної комп’ютеризації. Зміна парадигми організації навчального процесу розглядається як найбільш ефективний засіб підвищення якості освітніх технологій. В основі нової концепції навчання – курс на заміну попередньої „традиційної” моделі освіти, яка базувалась на „стандартних” показниках засвоєння і відтворення інформації – сучасною, пріоритетною, метою якої є всебічний розвиток особистості. Таке завдання поставлене перед всіма вищими навчальними закладами України, незалежно від напрямів їх освітньої діяльності, зокрема, і перед музичними.

Переорієнтація навчального процесу з метою виховання уміння й бажання використовувати набуті знання для максимальної

самореалізації особистості в сучасному конкретно перенасиченому світі – надзавдання освіти, починаючи з критичної оцінки її системи, її відповідності потребам і запитам сьогодення. Сучасна система освіти, насамперед, музичної, вимагає серйозного вдосконалення, як і її структура та зміст з метою все більшої переорієнтації на особистісну педагогіку. Неоцінену роль тут відіграватиме комп'ютеризація освітніх процесів, використання комп'ютера для вивчення будь-якого предмета і вміння, за його допомогою спілкування і отримання знання через Інтернет. Широке використання комп'ютерних технологій в сучасній педагогіці може настільки кардинально змінити процес формування самодостатньої творчої особистості (застосування дистанційного навчання, вибір довільних програм і моделей навчання, відсутність формальних та заформалізованих стимулів для заохочення продуктивної інтелектуальної праці і т.п.), що в недалекому майбутньому можна буде констатувати її дійсно нову якість.

На сьогодні в системі підготовки музикантів-фахівців накопичилась низка проблем, які вимагають невідкладного вирішення. Як відомо, система освіти – це мережа навчально-виховних закладів і органів керування ними. Органами державного управління музичною освітою в Україні є Міністерство освіти і науки, молоді та спорту, Міністерство культури та місцеві органи влади і самоврядування з їх відповідними структурними підрозділами (сюди також

входять і фахові атестаційні комісії). Таке „багаторівневе” управління відзначається доволі розгалуженою адміністративною підпорядкованістю. Наприклад, переважна більшість музичних училищ України є комунальними закладами обласних рад, вони безпосередньо підпорядковуються управлінням культури обласних державних адміністрацій, начальники яких заключають (або продовжують) контракти з директорами училищ, їх фінансування здійснюється з обласного бюджету. Міністерство культури розробляє галузеві стандарти вищої освіти, навчальні плани та програми, координує і очолює методичну роботу, призначає голів державних кваліфікаційних комісій, розробляє і наказово впроваджує Положення про атестацію викладачів і концертмейстерів (з 2011 р.), також доносить до навчальних закладів щорічні плани прийому студентів на перший курс державної форми навчання. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту затверджує Правила прийому до училищ на основі ним же розроблених щорічних Умов прийому, контролює хід вступних кампаній, аналізує, фіксує та видає накази про їх результати, на основі базових навчальних планів розробляє та затверджує типові навчальні плани, санкціонує виготовлення дипломів та атестатів про повну загальну середню освіту (для тих випускників, які поступили в училище зі свідоцтвом про базову загальну освіту), один раз на п'ять років проводить ліцензування та сертифікацію навчальних закладів на право проведення

ними освітньої діяльності з врученням їх випускникам дипломів молодшого спеціаліста (в склад атестаційних комісій, як правило, входять досвідчені спеціалісти-викладачі музичних академій та музичних училищ). З 2012 р. обласні управління освіти і науки проводитимуть державну атестацію загальноосвітніх відділів училищ, які готують студентів I-II курсів для отримання ними повної загальної середньої освіти. Згідно п. 8 Загальної частини Положення про державний вищий навчальний заклад (затверженого Постановою Кабінету Міністрів України від 05 вересня 1996р. № 1074) „... вищі навчальні заклади першого рівня акредитації (технікум, училище та інші прирівняні до них за результатами акредитації вищі навчальні заклади), ... готують фахівців: на основі повної загальної середньої освіти – з присвоєнням кваліфікації молодшого спеціаліста; на основі базової загальної середньої освіти – з присвоєнням кваліфікації молодшого спеціаліста та з одночасним отриманням повної загальної середньої освіти” [11].

На жаль, розгалужена багатовекторність адміністративного підпорядкування не завжди приводить до узгодженості виконавських дій „реципієнтів” з нижчих ланок системи. Зразком таких непорозумінь може бути процес впровадження Типового положення про атестацію педагогічних працівників, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 06.10.2010 р. № 930, яке набрало чинності з

30 грудня 2010 року (наказ зареєстрований в Міністерстві юстиції України 14 грудня 2010 р. за № 1255/18550) [8]. До цього діяло попереднє Типове положення про атестацію педагогічних працівників України, затверджене наказом Міністерства освіти від 20.08.93 р. № 310 [6]. Важко зрозуміти критерії можливих мотивацій тієї поспішності, з якою був впроваджений (фактично, в кінці I семестру навчання) наказ № 930, Типове положення якого з цілого ряду пунктів суттєво відрізняється від Типового положення попереднього наказу № 310, за яким атестаційні комісії навчальних закладів працювали перші чотири місяці 2009-2010 навчального року, особливо, якщо керуватись принципом неприпустимості зворотної дії в часі законів та інших нормативно-правових актів.

Як казали древні, „Dura lex, sed lex”, – хоч і в іншому значенні, але прийняті закони (читай накази) потрібно було виконувати, перебудовуючись „на ходу”. Виникло безліч питань стосовно доцільності нового атестаційного Положення посеред навчального року, на які Міністерство відповіло „твердо” і швидко. Вже 06.01.2011 р. був розісланий його лист (№ 1/9-6) „Про застосування Типового положення про атестацію педагогічних працівників”, в якому, зокрема, приписувалось: „Направляємо для виконання наказ Міністерства освіти і науки від 6 жовтня 2010 року № 930. Доручаємо забезпечити дотримання вимог цього наказу та організувати вивчення норм, які містять-

ся у Типовому положенні про атестацію педагогічних працівників, працівниками місцевих органів управління освітою, керівниками та педагогічними працівниками навчальних закладів”. Вивчення норм нового Типового положення про атестацію було організовано стрімко і успішно, але ... знову виникла низка запитань, чи не найбільше стосовно його пункту 3.20, в якому стверджувалось, що кваліфікаційна категорія викладача з дисципліни, з якої атестувався, поширюється і на педагогічне навантаження з інших дисциплін **тільки при умові проходження курсів підвищення кваліфікації викладачем зокрема з кожної з цих дисциплін** (підкреслення моє – М. Л.). Такої вимоги в попередньому Типовому положенні не було, а часу для того, щоб її виконати вже не було, враховуючи місяць січень 2011 р.! Тому в спішному порядку було знайдено рішення, викладене в Листі Міністерства освіти і науки України від 26.01.2011 р. № 1/9-44 „Про застосування деяких норм Типового положення про атестацію педагогічних працівників”: „На численні звернення щодо застосування пункту 3.20 Типового положення <...> № 930 <...> роз’яснюємо ... Враховуючи, що Типове положення набрало чинності 30 грудня 2010 року, тобто вже після розподілу педагогічного навантаження вчителів у загальноосвітніх навчальних закладах, а **також керуючись принципом неприпустимості зворотної дії в часі законів та інших нормативно-правових актів** (підкреслення моє – М. Л.), при оплаті

праці вчителів, які викладають два і більше предметів, до кінця поточного навчального року слід застосовувати правила, встановлені пунктом 2.6 Типового положення про атестацію педагогічних працівників України, затвердженого наказом Міністерства освіти від 20.08.1993 р. № 310 (зі змінами, внесеними згідно з наказом Міносвіти від 01.12.1998 р. № 419) [6; 7]. Тобто у таких випадках необхідно керуватися нормативним документом, який діяв на початок навчального року ...”. (Хоч п. 3 наказу Міністерства освіти і науки України від 06.10.2010 р. № 930 гласить: „Визнати такими, що втратили чинність, накази Міністерства освіти України від 20.08.1993 р. № 310” (z0176-93) „Про затвердження Типового положення про атестацію педагогічних працівників України”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 02.12.93 р. за № 176, та від 01.12.98 р. № 419 (z0192-98) „Про внесення змін і доповнень до Типового положення про атестацію педагогічних працівників України”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 15.12.98 за № 792/3232) [8].

І щоб остаточно подолати сумніви і вагання на місцях відносно того, які застосовувати нормативні документи під час атестації педпрацівників в 2011 р., Міністерство освіти і науки України 09.03.2011 р. видає наказ № 216 „Про делегування повноважень щодо атестації педагогічних працівників”, в якому доручає Міністерству освіти і науки Автономної Республіки Крим, управлінням

освіти і науки обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій „забезпечити проведення атестації педагогічних працівників навчальних закладів державної форми власності відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 06.10.2010 р. № 930, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14.12.2010 р. за № 1255/18550”. Але на той час обласні управління культури вже отримали інструктивний лист за підписом одного з заступників Міністра культури, в якому „... керуючись принципом неприпустимості зворотної дії в часі законів та інших нормативно-правових актів...”, дозволялось в 2010-2011 навчальному році проводити атестацію вчителів та викладачів музичних (мистецьких) навчальних закладів за Типовим положенням про атестацію педагогічних працівників України, затвердженого наказом Міністерства освіти від 20.08.93 р. № 310 (зі змінами, внесеними згідно з наказом Міносвіти від 01.12.98 р. № 419). Очевидно, підставою для цього інструктивного листа став згадуваний раніше лист МОН від 26.01.2011 р. № 1/9-44 в частині щодо заміни застосування пункту 3.20 Типового положення, затвердженого наказом № 930 від 06.10.2010 р. на пункт 2.6 Типового положення, затвердженого наказом Міносвіти від 20.08.93 р. № 310.

Внаслідок такого „паралелізму” різних за змістом директивних документів, в 2010-2011 н. р. в Львівській області (та в деяких інших) головне управління освіти і науки облдержадміністрації застосувало Типове

положення про атестацію педагогічних працівників, затверджене наказом МОН № 930 від 06.10.2010 р. [8], а управління культури – Типове положення про атестацію, затверджене наказом МОН від 20.08.93 р. № 310 [6] (із змінами, внесеними згідно з наказом Міносвіти від 01.12.98 р. № 419 [7]). Цікаво, що деякі вищі музичні навчальні заклади I-го рівня акредитації, щоб виконати директиви та **задовольнити вимоги обох управлінь**, проводили атестацію педпрацівників одночасно за двома наказами - № 930 та № 310! В цьому була своєрідна логіка, адже декілька пунктів Типових положень, затверджених цими наказами, докорінно відрізнялись між собою! Крім пункту 3.20 нового Положення (про який вже йшлося), Міністерству довелося „розшифрувати застосування пункту 4.3 щодо змін в порядку присвоєння кваліфікаційної категорії „спеціаліст” (лист від 22.02.11 р. № 1/9-118 „Про застосування Типового положення про атестацію педагогічних працівників”) та пункту 5.7 про те, що педагогічні звання, **присвоєні до набрання чинності Типовим положенням**” (підкреслення моє – М. Л.), вважаються такими, що присвоєні безстроково (лист від 06.01.2011 р. № 1/9-6), тому що в пункті 5.7 Положення вказувалося, що педагогічні звання лише **присвоюються безстроково** (підкреслення моє – М. Л.), тобто з дня введення наказу в дію. (Нагадаємо, що згідно Положення 1993 р. педагогічні звання безстроково не присвоювались). До цього додамо, що обласними управліннями освіти і на-

уки також давались роз'яснення щодо застосування таких пунктів Положення як 3.17, 3.21, 4.3–4.6, 4.8.

Започатковану Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України традицію впроваджувати в життя нові атестаційні Положення після початку поточного навчального року продовжило Міністерства культури України. 31 жовтня 2011 р. вийшов наказ Міністерства культури України № 75 „Про затвердження Положення про атестацію педагогічних працівників навчальних закладів та навчально-методичних установ сфери культури” [5], зареєстрований Міністерством юстиції України 17 листопада 2011 р. за № 1311/249, а саме Положення було опубліковано в Офіційному віснику України від 05.12.2011 р. № 92. Вихід такого Положення, яке регламентує умови атестації виключно педагогічних працівників сфери культури можна лише вітати, але час початку його офіційного застосування примусив знову „перебудовуватись на ходу”, на цей раз, щоправда, лише управлінням культури облдержадміністрації. До прикладу, 03 жовтня 2011 р. за № 201 управління культури Львівської облдержадміністрації видає наказ „Про проведення атестації педагогічних працівників мистецьких навчальних закладів області у 2011-2012 н. р. ... відповідно до частини четвертої статті 54 Закону України „Про освіту”..., наказу МОН „Про затвердження Типового положення про атестацію педагогічних працівників України” (наказ Міністерства освіти України від

06.10.2010 р. № 930 ...)”. Але 13 грудня 2011 р. з'являється наказ управління культури Львівської облдержадміністрації № 251 „Про внесення змін до наказу управління культури облдержадміністрації „Про проведення атестації педагогічних працівників мистецьких навчальних закладів області” від 3 жовтня 2011 року № 201”: „Провести атестацію педагогічних працівників мистецьких навчальних закладів культури області **відповідно до „Положення про атестацію педагогічних працівників навчальних закладів та навчально-методичних установ сфери культури”, затвердженого наказом Міністерства культури України від 31.10.2011 р. № 75”**. Оскільки ці два накази мають ряд суттєвих відмінностей, виникло кілька неузгоджених в часі питань. Оскільки до 13 грудня 2011 р. діяло Положення наказу № 930, то до 10 жовтня (у всіх Положеннях – остання дата прийому заяв про атестацію) заяви про підтвердження педагогічних звань не приймалися, так як п. 5.7. даного Положення говорить, що педагогічні звання присвоюються і підтверджуються безстроково. Тому викладачі з педагогічними званнями, яким прийшов час чергової атестації, не були внесені в списки і до 20 жовтня – дати затвердження списків педагогічних працівників, які атестуються (п. 3.2 даного наказу). Довелось „в темпі” скласти списки таких викладачів і затверджувати їх додатковими рішеннями атестаційних комісій. Навздогін до наказу № 930 Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України

20.12.2011 р. видає наказ № 1473 про зміни до Типового положення [9], в якому пункт 5.7. (про безстрокове присвоєння педагогічних звань) виключається. 12.01.2012 р. з'являється Лист Міністерства культури України № 7-4/08-09 з додатком „Роз'яснення та рекомендації до проведення атестації педагогічних працівників навчальних закладів та навчально-методичних установ сфери культури”, п. 3. якого „Проведення атестації педагогічних працівників інших спеціалізацій, які викладають загальноосвітні дисципліни, інші предмети навчального плану (крім музичних, художніх, хореографічних, театральних, циркових)” говорить, що вищевказані викладачі атестуються атестаційними комісіями 1-го, 2-го, 3-го та 4-го рівнів із застосуванням вимог Типового положення про атестацію педагогічних працівників, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки від 06.10.2010 р. № 930. Отже, на даний час в музичних училищах України та прирівняних до них інших навчальних закладах, одночасно діють два Положення про атестацію педагогічних працівників. Ці Положення мають ще ряд суттєвих відмінностей, зокрема, у часі подання заяв на позачергову атестацію та ін.

Структура музичної освіти в Україні, хоч і успадкована від попередньої (політично відмінної від теперішньої) держави, за багато десятиліть існування високим якісним рівнем кінцевих результатів довела спроможність бути „конкурентноздатною” і в сучасних умовах нового суспільного роз-

витку з його підвищеними вимогами до ефективності освітнього процесу. На сьогодні, це три взаємопов'язані між собою ланки: музичні школи (школи естетичного виховання) – музичні училища (коледжі) – музичні академії (консерваторії). Цілком слушна сентенція про те, що неталановитих дітей немає, „спрацьовує” в музичних школах на початковому етапі музичної освіти, де відбувається їх своєрідне „фільтрування” на охочих та здібних до подальшого опанування музичним мистецтвом та таких, таланти яких згодом „прокинуться” на якомусь іншому поприщі, але вони, (хоч і на початковому рівні), залишаться музично освіченими людьми з відповідно прищепленими естетичними смаками. Музичні училища є середньою, центральною ланкою структури, оскільки вони регулюють напрямки діяльності своїх випускників, одна частина з яких повернеться в музичні школи навчати дітей або піде працювати в творчі колективи, а інша, найбільш професійно підготовлена, поступить в музичні академії, після закінчення яких поповнить колективи оперних театрів та філармоній, викладачів музичних училищ та тих же академій, різноманітних гастрольно-концертних організацій, займеться творчою, науковою та організаторською роботою в сфері музичної культури.

Зрозуміло, що успішне функціонування структури музичної освіти можливе тільки за наявності усіх трьох ланок, відсутність хоча б однієї з них неминуче призведе до вкрай негативних наслідків, оскільки зник-

нуть прямий і зворотній зв'язки їх взаємозалежності. Вже низка років у нас відбувається посилене копіювання освітньої моделі Заходу, в якій структура музичного навчання складається з двох ланок: музичний коледж – музична академія (консерваторія). Науково-музикознавча діяльність там зосереджена в широко профільних університетах (т. зв. музикологія). Виникає закономірне питання: чи залишиться в майбутньому, коли організація освіти у нас повністю перейде на західний „штиб”, теперішня „тричастинна” структура музичної освіти, переваги якої, порівняно з закордонними, беззаперечні? Наразі це питання залишається відкритим, без відповіді, через ряд проблемного характеру, вирішити які поки що не вдається. Перша з них виникла тоді, коли свого часу відбулась реорганізація освітніх інституцій у їх приналежності до вищих навчальних закладів: до попередньої „номенклатури” ввели нову і приєднали бувшу „середню ланку”, тобто, зараз вищими навчальними закладами в Україні є технікуми, училища, коледжі, ліцеї, університети, інститути, академії, консерваторії. Це стало першим кроком в сторону майбутнього зменшення ланок структури музичної освіти. Була проведена диференціація вищих навчальних закладів і, відповідно до їх статусу, встановлено чотири рівні акредитації: I – технікуми, училища; II – коледжі, ліцеї; III–IV – університети, академії, консерваторії, інститути.

Очевидно, що в цьому ієрархічному реєстрі одночасно перебувають два різні типи навчальних закладів – попередній (технікуми, училища, університети, інститути, консерваторії) та сучасний, запозичений із Заходу (коледжі, ліцеї, академії). Якщо врахувати, що вже ряд років ми наполегливо культивуємо західну модель освіти у всьому, то стає зрозумілим, що з часом всі попередні типи освітніх закладів будуть поступово перетворюватись в сучасні (в музичному напрямку підготовки училища мали б бути реорганізованими в коледжі, а консерваторії – в музичні академії). До речі, цей процес вже розгортається: в Україні консерваторій практично не залишилось – одні музичні академії. Натомість з музичних училищ в коледжі „перейшли” буквально одиниці: як правило, це ті заклади, які входять в наукові навчально-практичні (виробничі) комплекси, тобто, вони вже є складовою частиною музичних ВНЗ III–IV рівнів акредитації. Отже, можна зробити висновок, що зміна „триланкової” структури музичної освіти в Україні вже почалася! До речі, сусідня з нами Росія, яка має не менші, а значно давніші традиції музичної освіти, не надто поспішає її реорганізувати, очевидно, зважаючи на „перевірену” приказку, що «від добра – добра не шукають». Там і дотепер зберегли традиційну назву консерваторії, музичні інститути (звичайно є і академії) та музичні училища (коледжі), також дитячі музичні школи.

Друга проблема, яка сьогодні стоїть перед сучасною вищою музичною школою, стосується освітньо-кваліфікаційних рівнів випускників музичних училищ, якщо останні будуть переведені в статус коледжів. Зараз в Україні встановлено такі освітньо-кваліфікаційні рівні для випускників навчальних закладів післяшкільної освіти: 1. Кваліфікований робітник; 2. Молодший спеціаліст; 3. Бакалавр; 4. Спеціаліст (магістр). Вищі навчальні заклади освіти (і музичні в тому числі) здійснюють підготовку фахівців за такими кваліфікаційними рівнями: 1. Молодший спеціаліст; 2. Бакалавр; 3. Спеціаліст (магістр). Через неузгодженість програм підготовки спеціалістів в музичних училищах та академіях (консерваторіях) зараз неможливо вирішити проблему присвоєння випускникам училища освітньо-кваліфікаційного рівня „Бакалавр” (коли училища набудуть статусу коледжів), тому що музичні академії згодні приймати випускників музичних училищ (коледжів) лише на перший курс навчання. В перспективі, коли в майбутньому зникне такий освітньо-кваліфікаційний рівень, як „Молодший спеціаліст”, найбільш насущною проблемою вищої музичної школи України стане узгодженість всіх ланок освіти.

Цю проблему можна буде вирішити, скориставшись досвідом навчання випускників музичних училищ України на музично-педагогічних факультетах педагогічних університетів (інститутів), в яких випускників музичних училищ, які мають освітньо-

кваліфікаційний рівень „Молодший спеціаліст”, беруть одразу на третій курс з відповідним присвоєнням їм в процесі навчання освітньо-кваліфікаційних рівнів „Бакалавр” та „Магістр”. Вирішення цього питання дасть можливість в майбутньому „нормалізувати” стосунки між вищими музичними закладами I-IV р. а., що дозволить піднести на більш високий рівень весь процес підготовки музичних кадрів України.

Література

1. Белік Л. Формування інтелектуальної освіти / Л. Белік // Школа. Інформаційно-методичний журнал. – 2010. – № 10.
2. Державна національна програма „Освіта”: Україна XXI століття. – К., 1994.
3. Закон України „Про вищу освіту” від 07.07.2004 р. № 14 /2004.
4. Інноваційні технології навчання у ВНЗ I-II рівнів акредитації. Навчально-методичний збірник. МОН України. 2008 р.
5. Наказ Міністерства культури України № 75 „Про затвердження Положення про атестацію педагогічних працівників навчальних закладів та навчально-методичних установ сфери культури”, зареєстрований Міністерством юстиції України 17 листопада 2011 р. за № 1311/249.
6. Наказ Міністерства освіти України від 20.08.1993 р. № 310 „Про затвердження Типового положення про атестацію педагогічних працівників України”, заре-

- єстрований у Міністерстві юстиції України 02.12.1993 р. за № 176.
7. Наказ Міністерства освіти України від 01.12.1998 р. № 419 „Про внесення змін і доповнень до Типового положення про атестацію педагогічних працівників України”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 15.12.1998 р. за № 792/3232.
 8. Наказ Міністерства освіти і науки України від 06.10.2010 р. № 930 „Про затвердження Типового положення про атестацію педагогічних працівників”, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 14 грудня 2010 р. за № 1255/18550 та Типове положення про атестацію педагогічних працівників.
 9. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 20.12.2011 р. № 1473, зареєстрований Міністерством юстиції України 10.01.2012 р. за № 14/20327 „Зміни до Типового положення про атестацію педагогічних працівників”
 10. Національна доктрина розвитку освіти від 17.04.2002 р. № 347 / 2002.
 11. Положення про державний вищий навчальний заклад (затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 05 вересня 1996 р. № 1074) // Вища освіта в Україні. Нормативно-правове регулювання. Зміни-3. Комплект редакційних матеріалів для оновлення. – Київ : Форум, 2007. – С. 140–158.
 12. Роз’яснення та рекомендації до проведення атестації педагогічних працівників навчальних закладів та навчально-методичних установ сфери культури. Додаток до Листа Міністерства культури України від 12.01.2012 р. № 7-4/08-09.
 13. Фасоля А. Особистісно зорієнтована освіта: від теорії до практики / А. Фасоля // Школа. Інформаційно-методичний журнал. – 2011. - № 3.

В статье рассматриваются актуальные проблемы, присущие высшим музыкальным заведениям Украины на современном этапе подготовки высокопрофессиональных специалистов.

Ключевые слова: аттестация, приказ, специалист, проблема, музыкальное образование.

The article examines the actual problems of higher musical establishments of Ukraine on modern stage of training the highly skilled specialists.

Key words: attestation, order, specialist, problem, musical education.

